

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101644

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковлев Андрій Сергійович

2. Andrii S. Yakovlev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 081 Право

Дата захисту: 28-12-2023

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Офіс Генерального прокурора

Код за ЄДРПОУ: 00034051

Місцезнаходження: вул. Різницька, 13/15, Київ, 01011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство юстиції України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.502.008

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.81

Тема дисертації:

1. Кримінологічна характеристика та запобігання кримінальним правопорушенням у сфері земельних відносин
2. Criminological characteristics and prevention of criminal offenses in the field of land relations

Реферат:

1. Дисертація є кримінологічним дослідженням явища злочинності у сфері земельних відносин (у загальному кримінологічному розумінні). Останнє утворюють кримінальні правопорушення, передбачені статтями 197-1, 239, 239-1, 239-2, 254 КК України. У дисертації конкретизовано окремі теоретичні засади пізнання анонсованої проблематики, включаючи визначення стану наукового дослідження розглядуваних питань, виділення істотних ознак злочинності (кримінальної протиправності) у сфері земельних відносин, розробку дефініції її поняття, уточнення системи земельних кримінальних правопорушень, а також вивчено кількісні

та якісні показники останніх, надано кримінологічну характеристику особи злочинця, винного у їх учиненні, досліджено детермінацію таких правопорушень. З урахуванням вищепереліченого запропоновано низку напрямів і заходів запобігання кримінальним правопорушенням у земельній сфері. Установлено низку сучасних тенденцій цієї злочинності: істотне збільшення її рівня протягом 2015–2021 рр.; негативна динаміка; високий рівень латентності; превалювання у структурі цього негативного явища самовільного зайняття земельної ділянки та самовільного будівництва (ст. 197-1 КК України); учинення навесні; посягання на землю сільськогосподарського призначення, житлової і громадської забудови комунальної форми власності та площею до 0,5 га; на самовільно зайнятій землі найчастіше вирощується соняшник, пшениця та ячмінь; не властивість показників сукупності та співучасті; початок триваючих земельних правопорушень пов'язується із денними годинами доби; поширеними знаряддями є сільськогосподарська техніка; найбільше територіальне поширення у Сумській, Чернігівській та Київській областях; негативні соціальні наслідки виражаються у заподіянні матеріальних збитків землевласникам, шкоди довкіллю і земельним ресурсам. На підставі вивчення соціально-демографічних, кримінально-правових та морально-психологічних рис і якостей винних розроблено загальний кримінологічний портрет особи злочинця, який учинив кримінальне правопорушення у сфері земельних відносин: це – чоловіки віком 31-50 років із повною загальною середньою освітою, громадяни України й українці за національністю, одружені, працездатні, але не працюючі, нерідко є підприємцями або фермерами, більшість має низький рівень доходів й проживає у сільській місцевості, типовою формою злочинного діяння є самовільне зайняття земельної ділянки в охоронній зоні, характерна типовість корисливої мотивації, переважання у структурі їх життєвих цінностей зневаги до сталих традицій раціонального землекористування, властивість установки на незаконне збагачення за рахунок земельних ресурсів. Побудовано систему запобігання злочинності у земельній сфері. Вона включає загальносоціальні та спеціально-кримінологічні заходи. Серед них пріоритет з огляду на запобіжний ефект наданий першій групі напрямів діяльності.

2. The dissertation is a criminological study of the phenomenon of crime in the field of land relations (in the general criminological sense). The latter are formed by criminal offenses provided for in articles 197-1, 239, 239-1, 239-2, 254 of the Criminal Code of Ukraine. The dissertation specifies certain theoretical foundations for the study of the announced issues, including defining the state of scientific knowledge of the issues under consideration, identifying essential features of crime (criminal illegality) in the field of land relations, developing a definition of its concept, specifying the system of land criminal offenses, as well as studying quantitative and qualitative indicators of the latter, providing a criminological characteristic of the person of the offender guilty of committing them, studying the determination of such offenses, and on this basis proposing a number of directions and measures for the prevention of criminal offenses in the land sphere. A number of modern trends of this crime have been identified: a significant increase in its level during 2015-2021; negative dynamics; a high level of latency; prevalence in the structure of this negative phenomenon of unauthorized occupation of a land plot and unauthorized construction (Article 197-1 of the Criminal Code of Ukraine); occurrence in the spring; encroachment on agricultural land, residential and public communal buildings with an area of up to 0.5 hectares; sunflower, wheat, and barley are most commonly grown on illegally occupied land; the absence of indicators of totality and complicity; the beginning of ongoing land offenses is associated with daylight hours; agricultural machinery is the most common instrument; the most widespread territorial distribution is in the Sumy, Chernihiv, and Kyiv regions; negative social consequences are manifested in causing material damage to landowners, harm to the environment, and land resources. Based on the study of socio-demographic, criminal-legal, and moral-psychological characteristics and qualities of the offenders, a general criminological portrait of the person committing a criminal offense in the sphere of land relations has been developed. They are men aged 31-50 with a complete general secondary education, citizens of Ukraine and of Ukrainian nationality, married, capable of working but unemployed, often entrepreneurs or farmers, most of whom have a low level of income and live in rural areas. The typical form of criminal behavior is unauthorized occupation of a land plot in the protective zone, characterized by typical mercenary motivation, with a prevalence in the structure of their life values of contempt for established traditions of rational land use, and an inclination towards illegal enrichment at the expense of land resources. A

system of crime prevention in the land sphere has been constructed. It includes general social and special criminological measures. Priority, in terms of preventive effect, is given to the first group of activities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Яковлев А. С. Кількісно-якісні показники злочинності у сфері земельних відносин в Україні. Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. / редкол.: В. С. Батиргареева (голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2022. Вип. 43. С. 157–164. DOI: 10.31359/2079-6242-2022-43-157.
- Яковлев А. С. Детермінація кримінальних правопорушень у сфері земельних відносин в Україні. Юридичний вісник. 2022. № 5. С. 344–353. DOI: 10.32782/yuv.v5.2022.39.
- Яковлев А. С. Запобігання кримінальним правопорушенням у сфері земельних відносин. Наше право. 2022. № 3. С. 122–129. DOI: 10.32782/NP.2022.3.20.
- Яковлев А. С. Щодо злочинності у сфері земельних відносин. Держава і злочинність. Нові виклики в епоху постмодерну: зб. тез доп. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті віце-президента Кримінол. асоц. України, проф. О. М. Литвака (м. Харків, 23 квіт. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Харків: ХНУВС, 2020. С. 67–69.
- Яковлев А. С. Злочинність у сфері земельних відносин: щодо удосконалення діяльності органів кримінальної юстиції. Напрями реформування кримінальної юстиції в Україні: матеріали наук.-практ. семінару (Львів, 22 трав. 2020 р.). Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2020. С. 151–155.
- Яковлев А. С. Корупція у сфері земельних відносин в Україні. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 9–10 груд. 2020 р.): у 2 ч. / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. Ч. 2. С. 396–398.
- Яковлев А. С. Кримінальні правопорушення у сфері земельних відносин: досвід емпіричного дослідження. Інтеграція теорії у практику: проблеми, пошуки, перспективи: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 5 листоп. 2021 р.) / гол. ред. О. М. Тогочинський; Акад. Держ. пенітенціар. служби. Чернігів: Академія ДПтС, 2021. С. 484–488

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U000283

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колодяжний Максим Геннадійович

2. Maksym H. Kolodiazhnyi

Кваліфікація: к. ю. н., старший науковий співробітник

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2149-9165

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гладкова Євгенія Олексіївна

2. Yevheniia O. Hladkova

Кваліфікація: д. ю. н., с.д.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571096

Місцезнаходження: пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ступник Ярослав Валерійович

2. Stupnyk Yaroslav V.

Кваліфікація: к. ю. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калініна Аліна Владиславівна

2. Alina V. Kalinina

Кваліфікація: к.ю.н.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нетеса Наталія Володимирівна

2. Netesa Nataliia Volodymyrivna

Кваліфікація: к. ю. н.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України

Код за ЄДРПОУ: 23464860

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 49, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія правових наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Голіна Володимир Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Голіна Володимир Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шрамко Сабріє Сейтжеліївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна